

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 6491/17
17.05.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Владиславе Милићевић, председника већа, Весне Матковић и Тање Шобат, чланова већа, у парници тужиле АА, коју заступа АБ, адвокат из Београда, против тужених: Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, Београд, "АА", и "АА1", чији је пуномоћник АБ1, адвокат из Јагодине, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиле и првотужене изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П.17204/16 од 25.05.2017.године, исправљене решењем истог суда П.17204/16 од 11.09.2017.године, у седници већа одржаној дана 17.05.2018.године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П.17204/16 од 25.05.2017.године, исправљена решењем истог суда П.17204/16 од 11.09.2017.године, у ставу првом изреке у односу на туженог "АА1" и у ставу седмом изреке и жалба тужиле у овом делу ОДБИЈА као неоснована.

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П.17204/16 од 25.05.2017.године, исправљена решењем истог суда П.17204/16 од 11.09.2017.године, у ставовима другом и четвртном изреке и жалба тужене Републике Србије-Министарство правде ОДБИЈА као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П.17204/16 од 25.05.2017.године, исправљена решењем истог суда П.17204/16 од 11.09.2017.године, у ставу првом изреке у односу "АА" тако што се ОБАВЕЗУЈЕ тужени "АА", да солидарно са туженом Републиком Србијом-Министарство правде, да тужиљи АА исплати износ од 3.243.691,00 динара са законском затезном каматом од 08.11.2012.године до исплате у року од 15 дана по пријему писменог преписа ове пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу

шестом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П.17204/16 од 25.05.2017.године, исправљена решењем истог суда П.17204/16 од 11.09.2017.године, тако што се ОБАВЕЗУЈЕ тужени "АА", да солидарно са туженом Републиком Србијом-Министарство правде, да тужиљи АА накнади трошкове парничног поступка у износу од 223.036,92 динара у року од 15 дана по пријему писменог преписа ове пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиље АА и тужене Републике Србије-Министарство правде за накнаду трошкова другостепеног парничног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П.17204/16 од 25.05.2017.године, исправљена решењем истог суда П.17204/16 од 11.09.2017.године, ставом првим изреке одбијен је у целости тужбени захтев према туженима "АА" и "АА1". Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена Република Србија-Министарство правде да тужиљи исплати износ од 3.243.691,00 динара са законском затезном каматом од 08.11.2012.године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље у делу у којем је тражила законску затезну камату на досуђен износ накнаде штете ставом другим изреке за период од 02.11.2012.године до 08.11.2012.године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена Република Србија-Министарство правде да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 223.036,92 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиље за исплату законске затезне камате у преосталом делу на име главног дуга досуђеним ставом четвртим изреке за период 25.05.2017.године због наступања услова за извршење. Ставом шестим изреке, обавезана је тужиља да туженом "АА" накнади трошкове парничног поступка у износу од 32.509,23 динара. Ставом седмим изреке, обавезана је тужиља да туженом "АА1" накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.009,23 динара.

Благовременим жалбама тужиља и првотужени су побијали наведену пресуду из свих законских разлога: тужиља у ставовима првом, трећем, шестом и седмом изреке, првотужени у ставовима другом и четвртим изреке (како би то произлазило из образложења жалбе овог туженог), а тужиља је благовремено дала одговор на жалбу првотуженог. Трошкове другостепеног парничног поступка су тражили.

Испитујући правилност и законитост побијане пресуде сходно чл.386 ЗПП ("Службени гласник РС" бр.72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужиље делимично основана, а да жалба првотуженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а супротно наводима жалби тужиље и првотужене ни она из тачке 12 истога става јер је побијана пресуда са јасним и непротивуречним разлозима о свим битним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Привредног суда у Крагујевцу И.419/12 од 16.07.2012.године, по предлогу извршног повериоца "АА" (друготужени) од 16.07.2012.године одређено је принудно извршење на имовини извршног дужника (овде непарничар), између осталог, и на једнособном стану, аа ради намирења

потраживања у износу од 4.248.966,78 динара са законском затезном каматом, након чега је у листу непокретности дозвољен упис забележбе решења о извршењу у корист извршног повериоца на износ од 3.243.691,00 динара (решење РГЗ-СКН Јагодина од 07.09.2012.године). Закључком истог суда И.419/12 од 02.10.2012.године одређена је прва продаја наведеног стана по цени од 3.243.691,00 динара усменим јавним надметањем за 01.11.2012.године (утврђена као вредност претходним закључком истог суда). У приговору трећег лица (тужила) од 05.10.2012.године против решења о извршењу тужила је у својству трећег лица указала да извршни дужник није власник наведеног стана, већ је то подносилац приговора на основу уговора о купопродаји закљученог са извршним дужником овереним пред Основним судом у Јагодини под Ов.5387/12 дана 05.06.2012.године и предуговора из 2009.године по којем је исплаћена купопродајна цена и ступања у државину стана. Поднеском од 26.10.2012.године извршни поверилац је предложио извршном суду да одбаци приговор трећег лица из разлога што није учинио вероватним да је пре подношења предлога за извршење постало власник наведене непокретности. На заказаној продаји најповољнију понуду за куповину овог стана дао је "АА1" (овде трећетужени), те му је стан додељен за остварену купопродајну цену од 1.946.214,60 динара (записник И.419/12 од 01.11.2012.године). Поднеском од 02.11.2012.године извршни дужник је изјавио да се не противи предлогу трећег лица и потврдио да је стан који је предмет извршног поступка у власништву и државини трећег лица које је изјавило приговор. Решењем истог суда И.419/12 од 16.11.2012.године тужила је као треће лице упућена да у року од 15 дана од дана достављања решења покрене парнични поступак против извршног повериоца ради проглашења да је недопуштено извршење на спорном стану, јер је учинило вероватним да у погледу предмета извршења има право које спречава извршење сходно чл.50 ст.4 Закона о извршењу и обезбеђењу (достављено пуномоћнику трећег лица 26.11.2012.године). Закључком истог суда И.419/12 од 07.11.2012.године одређена је предаја наведеног стана купцу, уз налог надлежној РГЗ – СКН да у његову корист упише право својине на стану и да након уписа изврши забележбу решења о извршењу. Тужила је 04.12.2012.године поднела тужбу Привредном суду у Крагујевцу против извршног повериоца ради утврђења да је недопуштено извршење на спорном стану одређено решењем о извршењу истог суда. Решењима истог суда И.419/12 од 13.11.2012.године и 21.11.2012.године одбијени су захтеви тужиле као трећег лица за отклањање неправилности при спровођењу извршења, са образложењем да приговор трећег лица није процесна околност која спречава извршење у смислу чл.50 ст.7 Закона о извршењу и обезбеђењу. Решењем истог суда И.419/12 од 24.04.2013.године одбијен је предлог тужиле од 09.04.2013.године за прекид извршног поступка до окончања парничног поступка пред тим судом П.162/14. Закључком истог суда И.419/12 од 02.04.2013.године наложено је тужилу као трећем лицу да у року од 5 дана, од дана пријема закључка, испразни спорни стан и преда га купцу. Пресудом Привредног суда у Крагујевцу П.162/14 од 20.05.2014.године (правноснажна 31.08.2015.године) ставом првим изреке утврђено је да је недопуштено извршење одређено решењем истог суда И.419/12 од 16.07.2012.године на напред описаном стану што је тужени у тој парници (извршни поверилац) дужан да призна и трпи са образложењем да је закључењем уговора о купопродаји Ов.5387/12 од 05.06.2012.године и пријемом спорног стана у државину тужила у тој парници постала ванкњижни власник истог пре доношења решења о извршењу тога суда И.419/12 од 16.07.2012.године.

Полазећи од ових чињеница, ставом првим изреке побијане пресуде првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиле у односу на друго и трећетужене јер је закључио

да не постоји њихова обавеза да јој накнаде штету коју је претрпела спровођењем недопуштеног извршења, претходно оценивши као неоснован приговор друготуженог о недостатку активне легитимације на страни тужиље јер је као треће лице овлашћена да своје право на накнаду штете према извршном повериоцу остварује у парничном поступку. Одговорности друготуженог за накнаду штете тужиљи нема без обзира што је оспорио приговор тужиље изјављен против решења о извршењу Привредног суда у Крагујевцу И.419/12 од 16.07.2012.године и предложио да га суд одбаци и без обзира на то што у току извршног поступка није поднео предлог за промену средства извршења јер се у конкретном случају радило о његовом овлашћењу као извршног повериоца у извршном поступку, те није одговоран за радње које је предузео у складу са законом. По налажењу првостепеног суда не постоји ни неосновано стицање на страни друготуженог иако је међу странкама неспорно да је правноснажном пресудом Привредног суда у Крагујевцу П.162/14 од 20.05.2014.године ставом првим изреке утврђено да је недопуштено извршење одређено решењем истог суда И.419/12 од 16.07.2012.године на спорном стану – власништво тужиље. Ово из разлога што наведеном пресудом решење којим је одређено извршење није укинута, још увек егзистира као правни основ по коме је друготужени, као извршни поверилац, наплатио своје потраживање према извршном дужнику продајом тужиљине непокретности у извршном поступку. Према трећетуженом првостепени суд је тужбени захтев одбио оценивши као основан истакнути приговор недостатка пасивне легитимације у односу на овог туженог. Ово стога што је предмет тужбеног захтева накнада противвредности предметног стана који је тужиља купила од извршног дужника на којем је спроведено извршење ради намирења потраживања које је друготужени имао према извршном дужнику, а трећетужени није био учесник овог материјално-правног односа, нити је био у било каквом односу са тужиљом која тужбеним захтевом не тражи предају стана који је купио трећетужени. Осим тога, трећетужени је као савесни купац купио стан тужиље на јавној продаји која је била оглашена од стране надлежног државног органа (Привредни суд у Крагујевцу), те као такав није одговоран за штету коју је тужиља претрпела због недопуштеног извршења. Код оцене савесности ових тужених првостепени суд се позвао и на то да је у јавним књигама као носилац права својине на спорној непокретности био уписан извршни дужник и да се уписом у јавне књиге ствара законска претпоставка да је уписано лице власник непокретности. Наведена претпоставка је оборива и уписано лице не мора заиста бити власник, али у конкретном случају нису постојале околности које би ове тужене довеле у сумњу да је лице уписано у јавне књиге власник непокретности која је предмет јавне продаје.

Ставом другим изреке побијане пресуде првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев у односу на првотужену Републику Србију позивајући се на чл.172 у вези чл.185 ст.1 и чл.189 ст.1 и 2 ЗОО јер је био становишта да је тужиљи причињена штета поступањем извршног одељења Привредног суда у Крагујевцу које се може сматрати неправилним. Ово стога што је, сходно чл.20 Закона о извршењу и обезбеђењу, извршни суд био овлашћен да у току поступка по службеној дужности закључком одреди друго средство и на други предмет извршења уместо оних који су претходно одређени, па је могао је да спречи спровођење извршења на непокретности трећег лица (овде тужиља). Предмет извршења сагласно одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу може бити само имовина извршног дужника. У конкретном случају пресудом Привредног суда у Крагујевцу П.162/14 утврђено је да је недопуштено извршење одређено решењем истог суда И.419/12 од 16.07.2012.године на непокретности - власништво тужиље, којом пресудом је утврђено да је тужиља законитим правним послом прибавила тај стан и исти примила у државину пре

одређивања извршења на истом, те је постала његов ванкњижни власник. Стога првотужена има обавезу да накнади тужилји причињену штету без обзира на чл.50 ст.7 Закона о извршењу и обезбеђењу којим је прописано да приговор трећег лица не спречава спровођење извршења. Висину претрпљене штете суд је утврдио у износу од 3.243.691,00 динара на који износ је процењена вредност стана, на којем је спроведено извршење, закључком Привредног суда у Крагујевцу И.419/12 од 02.10.2012.године. На овај износ досудио је тужилји законску затезну камату од 08.11.2012.године, имајућу у виду закључак истог суда И.419/12 од 07.11.2012.године којим је спорни стан додељен и предат купцу (овде трећетужени), сматрајући да је тужилја тада претрпела штету, позивајући се на чл.186 ЗОО.

Ставом трећим изреке побијане пресуде (очигледном омашком у писању на страни 13 образложења наведено је да је тако одлучено у ставу четвртом изреке) првостепени суд је одбио захтев тужилје за исплату законске затезне камате на досуђени износ ставом другим изреке за период 02.11.2012.године - 08.11.2012.године сматрајући да за тај период није доказала постојање штете.

Код овако утврђеног чињеничног стања, које другостепени суд прихвата као правилно и потпуно утврђено савесном оценом изведених доказа сходно чл.8 ЗПП правилно је поступио првостепени суд када је одлучио као у ставу првом изреке у односу на трећетуженог "АА1" и у ставовима другом и трећем изреке.

За своју одлуку у ставу првом изреке у односу на трећетуженог "АА1" и у ставу трећем изреке првостепени суд је дао правилне разлоге, које у свему као такве прихвата и другостепени суд.

Другостепени суд је имао у виду наводе жалбе тужилје којима се побија правилност и законитост побијане пресуде у ставу трећем изреке па налази да нису од утицаја на другачију одлуку. Штета је за тужилју наступила тек доношењем закључка Привредног суда у крагујевцу И.419/12 од 07.11.2012.године којим је одређена предаја тужилјиног стана купцу уз налог надлежној РГЗ – СКН да у његову корист упише право својине на стану и да након уписа изврши забележбу решења о извршењу, јер се такав закључак доноси по полагању цене у случају продаје непокретности јавним надметањем сходно чл.130 и чл.131 Закона о извршењу и обезбеђењу (2011), па нема право на камату пре доношења наведеног закључка.

У преосталом делу посносиоци жалби се упућују на дато образложење првостепеног суда сходно чл. 396 ст.2 ЗПП.

Када је реч о одлуци првостепеног суда у ставу другом изреке, по налажењу Апелационог суда,правну заштиту захтеву тужилје у односу на првотужену Републику Србију - Министарство правде је требало пружити из другачијих разлога.

Супротно чињеничном и правном закључку првостепеног суда утврђено чињенично стање не даје основа за примену чл.172 ЗОО јер изведеним доказима тужилја није доказала да је у извршном поступку Привредног суда у Крагујевцу И.419/12 штету претрпела услед незаконитог и неправилног рада органа првотужене Републике Србије - Министарство правде. Наведени поступак принудног извршења спроведен је по захтеву извршног повериоца (овде друготужени) на начин прописан тада важећим Законом о извршењу и обезбеђењу ("Службени гласник РС" бр.31/2011

од 09.05.2011.године који у случају изјављивања приговора трећег лица (чл.50 ст.1) и подношења излучне тужбе (чл.50 ст.4), као што је то овде био случај, није предвиђао институт одлагања извршења (чл.50 ст.7). Некоришћење овлашћења из чл.20 ст.2 Закона о извршењу и обезбеђењу од стране Привредног суда у Крагујевцу (извршно одељење) да по службеној дужности у току тог поступка закључком одреди друго средство и на другом предмету извршења уместо оних који су претходно одређени, између осталог, и на спорном стану, након изјављивања приговора трећег лица (тужиља) не представља незаконит и неправилан рад суда, имајући у виду да је суд био дужан да се руководи начелом хитног поступања из чл.6 ст.1 и ст.2 истог закона. Ово тим пре што је пре подношења приговора тужиље од 05.10.2012.године била заказана јавна продаја спорног стана за 01.11.2012.године (закључком истог суда И.419/12 од 02.10.2012.године), а подношење излучне тужбе тужиље 04.12.2012.године уследило је након што је продаја стана трећетуженом већ била извршена.

Према становишту Апелационог суда обавеза првотужене Републике Србије - Министарство правде да тужиљи накнади штету у конкретном случају произлази из непосредне примене чл.58 Устава РС којим је зајемчено право на мирно уживање имовине, чл.8 ст.1 (право на дом) Конвенције за заштиту људских права и основних слобода и чл.1 ст.1 Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода измењену у складу с протоколом бр.11 (право на несметано уживање своје имовине). Наиме, из утврђеног чињеничног стања произлази да је тужиља претрпела штету спровођењем извршења на њеном стану од стране Привредног суда у Крагујевцу у поступку И.419/12, уместо на стану извршног дужника, на који начин је остала без својине на том стану и без дома, иако није била у материјално правном односу са извршним повериоцем тако да извршење није могло бити спроведено на њеном стану. Тужиља је ово доказала исходавањем пресуде Привредног суда у Крагујевцу П.162/14 од 20.05.2014.године (правноснажна 31.08.2015.године) којом је (став првим изреке) утврђено да је недопуштено извршење одређено решењем тога суда И.419/12 од 16.07.2012.године на стану (ближе описаном у том ставу изреке) што је тужени у тој парници (извршни поверилац) дужан да призна и трпи са образложењем да је закључењем уговора о купопродаји Ов.5387/12 од 05.06.2012.године и пријемом спорног стана у државину тужиља у тој парници постала ванкњижни власник истог пре доношења решења о извршењу тога суда И.419/12 од 16.07.2012.године. Осим тога, пре подношења излучне тужбе (тужба за утврђење недопустивости извршења) тужиља се изјављивањем приговора против решења о извршењу легитимисала суду и странкама у поступку И.419/12 као треће лице које је власник и држалац стана на којем је одређено спровођење извршења.

Одлука првостепеног суда садржана у ставу првом изреке у односу на друготуженог "Високоградња инжењеринг" ДОО Београд се не може прихватити као правилна. Ово стога што је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужиље у односу на овог туженог, што се основано указује жалбом тужиље у овом делу, а о правилној примени материјалног права другостепени суд води рачуна и по службеној дужности.

Супротно становишту и датим разлозима првостепеног суда, према становишту Апелационог суда изведеним доказима тужиља је доказала да је претрпела штету спровођењем поступка извршења у поступку Привредног суда у Крагујевцу И.419/12 који је вођен ради намирења потраживања извршног повериоца (овде друготужени)

према извршном дужнику кривицом друготуженог. Штета је наступила услед тога што је принудно извршење, уместо на стану извршног дужника, спроведено на стану тужиле на који начин је тужилца остала без својине на том стану и без дома, иако није била у материјално правном односу са извршним повериоцем. Тужилца је према друготуженом као извршном повериоцу исходовала правноснажану пресуду Привредног суда у Крагујевцу П.162/14 од 20.05.2014.године којом је (став првим изреке) утврђено да је недопуштено извршење одређено решењем тога суда И.419/12 од 16.07.2012.године на њеном стану што је као тужени у тој парници дужан да призна и трпи са образложењем да је закључењем уговора о купопродаји Ов.5387/12 од 05.06.2012.године и пријемом спорног стана у државину тужилца у тој парници постала ванкњижни власник истог пре доношења решења о извршењу тога суда И.419/12 од 16.07.2012.године. Осим тога, пре подношења излучне тужбе и пре одржавања рочишта за јавну продају њеног стана у извршном поступку тужилца је изјављивањем приговора против решења о извршењу обавестила поступајући суд и странке (извршног повериоца и извршног дужника) да је власник и држалац стана на којем је одређено спровођење извршења и доставила исправе којима доказује своју тврдњу. Упркос томе што је био упознат са тим да тужилца као треће лице полаже право својине на стан који је означио као имовину извршног дужника, друготужени се у својству извршног повериоца противио приговору тужилце заснивајући ово противљење на својој процени доказне снаге исправа на које се тужилца као треће лице позвала у приговору. Оваквим поступањем, уз некоришћење права из чл.20 ст.2 (предлагање другог средства и другог предмета извршења) Закона о извршењу и обезбеђењу друготужени је у својству извршног повериоца преузео ризик спровођења извршења ради намирења свог потраживања на имовини трећег лица, уместо на имовини извршног дужника, и правних последица такве продаје.

Извршни поверилац се не би могао ослободити обавезе накнаде штете трећем лицу све и да није био у могућности да се користи правом из из чл.20 ст.2 (предлагање другог средства и другог предмета извршења) овог Закона из оправданих разлога (ако извршни дужник нема друге имовине). Ово стога што начело савесности и поштења налаже да пре означавања предмета извршења извршни поверилац провери правно и фактичко стање непокретности на којој тражи извршење продајом исте што значи да, осим провере стања у јавним књигама (катастар), треба свакако да провери и да ли је и по коме основу треће лице у државини те непокретности (својина, закуп, пазакуп, послуга и др.) односно да ли има право које је таквог квалитета да спречава извршење (право својине). Свако другачије поступање води несавесном вршењу и злоупотреби права датих извршном повериоцу Законима којима се регулише извршни поступак. Предмет извршења могу бити само оне ствари и права који су својина извршног дужника. Упис права својине у јавним књигама на извршног дужника на непокретности коју је извршни поверилац означио као предмет извршења ствара обориву претпоставку да је извршни дужник власник те непокретности. Све ово код опште познате чињенице да у нашем правном систему стање у јавним књигама није увек усаглашено са фактичким стањем и да трећа лице имају ванкњижну својину и државину таквих непокретности а да је непокретност уписан на извршног дужника као инвеститора градње станова за тржиште или по другом основу. Стога друготужени имао обавезу да солидарно са првотуженом накнади тужилци причињену штету са законском затезном каматом од дана настанка штете до исплате сходно чл.154, чл.155 и чл.158 у вези чл.277 ЗОО.

Из наведених разлога је одлучено као у ставовима првом и другом изреке изреке

применом чл.390 ЗПП, с тим што су као правилне су потврђене и одлуке о трошковима парничног поступка садржане у ставовима четвртом и седмом изреке јер су донете правилном применом чл.153 и чл.154 ЗПП, а у ставу трећем изреке одлучено је применом чл.394 тачка 4 ЗПП.

Како је преиначио одлуку против које је изјављен правни лек тужиле у односу на друготуженог Апелациони суд је применом чл.165 у вези чл.153 и чл.154 ЗПП одлучио као у ставу четвртом изреке обавезујући друготуженог да тужилци накнади трошкове првостепеног парничног поступка и то за радње предузете преко адвоката: за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 22.500,00 динара и за заступање на два одржана рочишта у износу од по 24.000,00 динара, као и на име таксе на тужбу и одлуку износ од по 65.018,46 динара по важећим АТ и ТТ у време пресуђења.

Захтеви тужиле и првотужене за накнаду трошкова другостепеног парничног поступка су одбијени као неосновани применом чл.165 ЗПП, због чега је одлучено као у ставу шестом изреке. Ово из разлога јер тужилца није определила за које трошкове овог поступка и у ком износу потражује накнаду, а првотужена није успела са жалбом.

Председник већа – судија
Владислава Милићевић с.р.

За тачност отправка
управитељ писарнице
Јасмина Ђокић